

Het ochtendgloren kleurt oranje en het straatbeeld is carnavalesk. CEO's en CFO's in oranje broeken met leeuwenstaarten scanderen verbasteringen van Wilhelmus en het Duitse bloed. De komende weken zal de Nederlandse productiviteit kelderen doordat gespaarde vakantiedagen massaal worden omgezet in televisie-uren en het gebrek aan nachtrust zal het arbeidsethos temperen. De te duur ingekochte relatiereizen naar München, Gelsenkirchen of Berlijn doen de winstverwachtingen nog meer verdampen dan een slechte dag op de beurs; maar het bier zal vloeien. Soms is dromen net echt.

De komende weken zal Nederland het *level playing field* (LPF) betreden. De nieuwkomers en de *incumbents* zullen de competitie vormgeven binnen de heldere lijnen van de regulering. *Resource-based* en *capability-driven* zullen de verschillende leiders de organisaties samenstellen. De harmonisatie van normen en waarden tussen landen en culturen, hebben de afgelopen decennia een speelruimte gecreëerd waarbinnen de krachtmeting zal plaatsvinden.

Aanstaande vrijdag zullen 736 spelers en 32 coaches de competitie aangaan. De concurrentiepositie van Nederland ziet er goed uit. Volgens de wedkantoren maakt Nederland de meeste kans om groepswinnaar te worden; we staan op een gedeelde derde plaats om de finale te halen. Dit hebben we vooral te danken aan Van Nistelrooy, zo laten de kansen zien. Deze concurrentiepositie hebben we deze keer niet verkregen door massaal de lonen te matigen, een beproefd middel uit het verleden, maar juist door de spelers riant te voorzien in hun behoeften. In de sport promoten we de winnaars, in plaats van de verliezers te ondersteunen.

De vraag is of we in het heuvelachtige Duitsland wel kunnen uitgaan van een level playing field. Hoewel de omstandigheden vermoedelijk voor alle partijen hetzelfde zullen zijn, zal het duidelijk zijn dat, bijvoorbeeld, niet alle ploegen dezelfde financiële ondersteuning kennen. Hoewel de cijfers ontbreken, is het niet onaannemelijk dat Trinidad & Tobago op een ander budget rondtoert dan Engeland. Ook het kapitaal dat iedere ploeg vertegenwoordigt, in de vorm van sterspelers en stersalarissen, loopt uiteen van ploeg tot ploeg. Het portfolio aan spelers dat op de grasmat staat laat het rendement van een lager geprijsde portfolio ver achter zich in de catacomben van de stadions.

Hoezo *fair play*?

Toch laat ieder sporttoernooi weer zien dat het niet alleen gaat om de financiën. *Underdogs* stelen de show door gerenommeerde tradities te doorbreken. Ongebreidelde passie is soms superieur aan doordachte systemen. En dat is het mooie van het komende WK in Duitsland. Het level playing field is slechts het decor van de nationale kenmerken die elkaar ontmoeten. Enige decennia geleden spraken de Zuid-Amerikaanse tegenspelers nog vol eerbied over het Nederlandse elftal als '*la naranja mecanica*', naar de gelijknamige film 'Clockwork Orange'. De geoliede machine van het Nederlandse elftal zag voetbal nog als oorlog en deed die traditie eer aan door er nooit één te winnen. 's Lands wijs, 's lands eer.

Het verschil tussen de landen die zullen deelnemen op het WK in Duitsland zou wel eens kunnen liggen in de nationale

opvattingen over competitie. Zoals J.S. Mill in de negentiende eeuw al doorzag is de ene opvatting de andere nog niet (Mills, 1843): "*In political economy, for instance, empirical laws of human nature are tacitly assumed by English thinkers, which are calculated only for Great Britain and the United States. Among other things, an intensity of competition is constantly supposed, which, as a general mercantile fact, exists in no country in the world except these two. An English political economist, like his countrymen in general, has seldom learned that it is possible that men, in conducting the business of selling their goods over a counter, should care more about their ease or their vanity than about their pecuniary gain. Yet those who know the habits of the Continent of Europe are aware how apparently small a motive often outweighs the desire of money-getting, even in the operations which have money-getting for their direct object.*"

De Nederlandse opvatting over competitie is helder. De Nederlandse econoom spreekt over concurrentie in plaats van competitie, in tegenstelling tot zijn Angelsaksische collega. Als de Angelsaksische collega spreekt over *concurrence* dan bedoelt ze 'een samenloop'. En daar zit nu juist het verschil: voor de Nederlandse econoom is competitie een samenloop van omstandigheden en geen strijd om het bestaan.

De ontbrekende vechtlust van de Nederlandse jeugd op het voetbalveld, met de patatgeneratie voorop, is slechts een uiting van waar het echt om gaat op het Nederlandse voetbalveld: samenspel. Bij het WK in Duitsland zullen competitieculturen het tegen elkaar opnemen: de samba en de engelse wals, het *kick and rush* en het *catenaccio*, en uiteraard de nimmer aflatende *Mannschaft*. Laat het spel beginnen. ■

Albert Jolink, hoofdredacteur

a.jolink@sdu.nl

Literatuur

J.S. Mill (1843) *A System of Logic, Ratiocinative and Inductive*, London: Harper.

